

Numerul 49.

Oradea-mare 8/20 decembre 1896.

Anul XXXII.

Ese duminica. Abonament pe an 10 fl., pe 1/2 de an 5 fl., pe trei luni 2 fl. 70 cr. Pentru România pe an 25 lei.

Portretul.

Carușul așteptă de mai bine de un sfert de cias la porța caselor cu nr. 25 din strada V... unde fusese chemat să incarce niște calabalic. Până să fie strigat în casă ca să puie mâna pe cufere și pe legături, el pușaiă din pipa-i plină mai mult de scrum, se lovia încet cu brațele pe piept și săria în sus spre a se mai încălzi.

În camera despre drum, studentul George Vereanu își strîngea cu grabă lucrurile, făcînd pachete și legături. Trebuia să se mute chiar în séra aceea, de ore-ce proprietăreșa casei îi făcuse cunoscut că noul chiriaș ce trebuia să-l înlocuiească se mută chiar a doua zi des de dimineță.

După ce strînse tóte cărțile mai de trebuință și mai de valóre într'un cufăr și rufăria în altul, vėdú că-i mai rămân o grămadă de alte obiecte pe afară. Atunci începú să dijmuiască iar din cărți. Aruncă sub pat câteva romane scrise de autori romantici, câteva tencuri de hărtie galbenă acoperită cu versuri d'ale lui din copilărie. Asvėrli peste cărbunii din sobă doue pachete mari cu scriseri de pe la prietini, niște diplome de la șce cincisprezece societăți în care fusese membru și cari încetaseră tóte din viață, mai multe scrisori de pe la creditorii. Încercă apoi iar să închiadă cuferile. Unul se închise bine, altul înse nu. Se sui cu amėndoue genuchile pe capac și apėsă din tóte puterile că dór

va puté să-l închiadă și pe acesta cu forța. Se incredință că nu se póte și că trebuie să mai dea ceva afară.

Deschiđend cufărul acesta din nou, zări într'un colț un plic umflat peste mėsură din pricina multelor scrisori ce avea într'ėusul. Îl luă binișor și citi cu órecare emoțiune rėndurile acestea de pe dėnsul:

Domniei sale

Domnului George Vereanu, student în anul al III lea de medicină.

Loco.

Aceste rėnduri erau scrise subțire și cam tremurat. Se putea observă din forma literelor că o mână tremurătoare de față le scrisese pe sub ascuns și cu inima palpitând de frică și de emoțiune.

Își aduse aminte George, cât de mult a fost mișcat în ziua când a primit plicul acesta; cum l-a ținut în busunarul de la jačetă, din dreptul inimei, până ce plicul cu scrisóre cu tot eră să se schimbe în pusderii. Își aduse aminte de fiorii ce i-au străbătut tot corpul în momentul când citind scrisórea Elenei dete peste cel dintei cuvėnt de iubire; cum a lipsit în ziua aceea de la toți profesorii și a umblat fără nici un rost pe uliți, oprindu-se din când în când prin vre-o cafenea spre a mai reciti scrisórea.

Trecuseră trei ani de la primirea scrisorii și lui i se părea când se uită la plic că a primit-o chiar în ziua aceea, căci tot atāt de mult o iubiă pe

MAC KINLEY

noul președinte al statelor unite americane.

Elena și acum ca și atunci, de și ea se măritase de aprópe un an cu un altul.

Din visurile în care căduse îl deșteptă silueta căruțașului care trecu pe la feréstră aruncând o privire nerăbdătoare în camera unde George strîngea lucrurile.

Dar căruțașul dispărú dîcînd de sigur în gândul seu: „Ce-mi pasă, me plăteșce cu ciasul! Póte să întârzie cât i-o plăcé“.

George simți o neresistibilă dorință d'a reciti scrisórea Elenei care cuprindea următoarele rënduri:

George,

Am primit scrisórea ta alaltăeri și nu poți să-ți inchipuești ce frică mi-ai pricinuit. Tótă lumea din casă de la noi me întrebá: De la cine este? Cine îți scrie ție? Și eu eram așa de distrată, așa de zăpăcítă încât tatii i-am spus că scrisórea este de la o prietină de pension din Brăila; mării i-am spus că este de la o prietină din Giurgiu; lui frate-meu, că este de la o prietină din Severin. Cum veđi, am înșirat tóte porturile României. Și nu înțeleg pentru ce eram așa de incurcată? Peste o jumătate de oră am primit o scrisóre de la dómna Bourg, fosta mea profesóre și la întrebările ce mi s'au făcut iar, am respuns fórté liniștită și cât se póte de natural. Numai m'am roșit de loc la față și mâinile nu mai mi-au tremurat. Ce lesne puteam să me tradez! Am avut noroc că am eșit repede afară spre a intrerupe șirul întrebărilor.

Îmi scrii fórté puțin; numai câteva rëndulețe. Cređi că e de ajuns atât unei inimi plină de iubire? Aș vré să citesc mult, mult de la tine. Să-mi scrii tot ce cugeți diua și nótea despre iubirea noastră. Te aștept să treci. Răspunde-mi cât mai ingrabă. Scrie cât de mult. Iscăleșce scrisórea numai cu o inițială. Trimete-mi sărutări într'énsa. Eu ți-am trimis în a mea; caută-le.

Aceea care te iubeșce până la mórte“.

Isprăvind de citit, George aruncă plicul cu scrisóre cu tot într'un colț al camerei și șopti cu amărăciune: „Până la mórte!.. Până la mórte!..“

Mai aruncă câteva cărți netrebuincióse și în cele din urmă putú să închidă cum trebuie cufărul.

Căruțașul luà în brațe legături și cufere și le aședà în căruță.

George tocmai erá gata să trecă pragul camerei spre a plecă, când, aruncându-și ochii observá cu mirare că uitase în părete portretul pus în ramă de cațifea verde al Elenei, portret pe care îl detese ea cu mâna ei și la care George sta privind ore întregi, ca și cum ar fi așteptat să-i vorbescă ceva.

Își aduse aminte cum acéstă fată frumósă îl înșelase, cum îi umpluse inima de ilusiuni și de iubire și se măritase apoi cu cel dintei care-i ceruse mâna. Îl iubise ea? Îl urise? Nu șciea nici el ce să cređă. Dar în or ce cas erá o nelegiuită! Îsi risese de densusul. Când a eșit din biserică după cununia sa, a privit lung în ochii lui avënd în figură un rîs bațjocóritor ce trebuie să-l fi observat tótă lumea. Și a trecut apoi veselă înainte și a dansat mult în séra nunții și acum trăeșce fórté fericítă și nepăsătoare. Cam astfel se gânda George când în cele din urmă luà hotărîrea d'a lăsá portretul Elenei atêrnat de cuiu în părete, în semn de dispref și de ură

Căruțașul a pornit înainte și George s'a luat după el mergënd la órecare distanță și dându-și aerul că nici n'ar șci al cui este calabalicul din căruță. De multe ori când zăriá pe vre un cunoscut, spre a nu

se compromite, trecea cu pași grăbiți înaintea căruțașului care se uitá la densusul cu ochi atenți spre a nu-l pierde din vedere.

În noua locuință aședà tóte lucrurile la locul lor. Ca prin instinct își aruncă ochii pe părete spre a vedé portretul Elenei. I se părú păretele fórté trist.

Florile întortochiate de la tapete păreau că se strimbă la densusul. Îi trebuia un chip frumos și iubit în câmpul posomorit al păretelui. Pe cine iubise el mai mult în vieță dacă nu pe Elena? Dar ea îl înșelase, se măritase, îl disprețuise.

Da, dar cine șcie sigur, sigur de tot, dacă ea nu l-a iubit și nu-l iubeșce încă? Scrisórite de la ea sînt o dovédă de iubire nebună. Cum se póte schimbá o inimă așa de repede?.. Nu, nu se póte schimbá. Amorul e ca și credința religiósă. Nu póte cineva să schimbe pe fiecare și amorul după cum nu-ș póte schimbá pe fiecare și religia.

Așa dar l-a iubit! Dar, ce s'a făcut atunci pitiicul séu colosul acela care i-a sguduit ființa câtva timp? Trăeșce el încă într'énsa? Da, de sigur! Ar trebui să nu mai aibă memorie ca să nu mai aibă în minte noțiunea despre acest amor.

Cam astfel de idei îi umblau prin cap până când luà hotărîrea d'a se duce să ia înapoi portretul ce lăsase în fosta lui locuință.

Fîind că acolo trebuia noul chiriaș să se mute fórté de diminéță, el se duse cu nótea în cap și sculá pe tótă lumea ca să-i deschidă. „Mi-am uitat comóra!“ dîse proprietăresei care se uitá la el mirată că-l vede sculat așa de diminéță și așa de grăbit.

Apoi intrá în cameră, întinse mâna cam pe furiș și repede, răpi portretul din cui, îl vèri în busunar și plecă cu pași grăbiți după ce își mai luà încă odată diua bună.

Iar bétrána proprietăresă, vedënd din ce constá comóra lui George, începú să dea din cap și să zimbecă cu bunătate dîcînd:

— Tinerețe! tinerețe!...

DIMITRIE TELEOR.

Intre actori:

— Când sînt pe scenă, uit tot. Nimic nu mai există pentru mine, afară de rolul meu. Publicul dispăre...

Amicul:

— Cât despre asta, sînt sigur!

Vênător esperimentat:

Costică. — Uite, papa!.. un iepure! impușcă-iute!

Tatăl. — Ce prostie! Dacă impușc după el... fuge.

Se vorbeșce de o fată bétrána.

— O veđi pe dșóra de colo? I se póte dîce fórté bine Diogene...

— Diogene!.. De ce?

— Pentru că caută un om... și nu-l găseșce.

Cocóna (cătră servitóre.) Treji, ești un diavol impelițat.

Ionel (copilul cocóncei): Mamă, dta dîci, că e un diavol și tata îi dîce: ângerășul meu.

Aș voi...

Aș voi mai sus de stele
Eu ființa să-mi înalț,
Să fiu rece ca și ele,
Să me pierd în tristul valț
Ce 'nvârtește firmentul
De atâtea vecinicii,
Să uit până și momentul
Când te-am sărutat întâi!

*

Blândă lebedă pe ape,
Ca mereu să tot plutesc
Și ce 'n sufletu-mi nu 'ncape
În ocean se risipesc!
Raza tristă de la lună
Séu Uitarea chiar să fiu,
C'am dus traiul împreună
Eu nici minte să mai țin.

Smara.

Solia împăratului Teodosie al II-lea la Attila.

G) Solii din Roma și Bizanț merg pe acel drum, pe care mergea Attila, trec câteva riuri și ajung la curțile lui Attila.

§ XIII. „De ôre-ce noi aveam să mergem tot pe acea cale, pe care Attila, câtva puțin am întârziat, până ce el ar merge înainte; nu mult după aceea i-am urmat cu cealaltă mulțime; trecând careva riuri, am ajuns la atare sat mare. Aci erau curțile lui Attila, cari din toate celelalte, — din ori-cari locuri — se diceau mai eminente și frumoase. Aceste erau construite din lemn și din table foarte frumoase poleite, și incungurate cu ambit (târnat), lucrat, nu spre întăritură ci spre ornament. Mai aproape de curtea regescă eră casa lui Oneseg, și ănsaș având ambit de lemn, totuș nu eră asemenea curții lui Attila, fățosă și cu turnuri mărețe.

De la incunginrul casei, la un spațiu destul de lung, a stat baia (scalda) ce Oneseg, (carele la Scythi (Hunni) după Attila, așa cu avuțiile, precum cu autoritatea, a valorat mai mult) a zidit-o cu petri aduse din Peonia. Căci la ei, cari locuiesc în acea parte a Scythiei (Hunniei) nu se află nici pâră, nici arbore, ci se folosesc de materiă adusă de alt undeva. Iară arhitectul acestei băi, e captiv adus din Sirmium, sperând că prin léfa (prețul) lucrului seu, își va recăștigă libertatea!“

Esplicări.

1. În textul din edițiunea lui Niebuhr e: „traiectis quibusdam amnibus, ad quendam magnum vicum pervenimus“ și așa e tradus în testul românesc de sus. În testul din edițiunea lui Mathias Bel, lipsește cuvântul: vicum, adecă sat, dar acest cuvânt trebuie, pentru că în opul grecesc e: *Kwue* ce înseamnă sat. Și lipsirea cuvântului tare schimbă înțelesul, căci atunci ar fi „trecând careva riuri, am ajuns, la atare mare (riu)“ ce dară nu l-ar fi trecut.

2. Cred, că fiecare cetitor se va indigna asupra lui Priscus, pentru că nu spune numele acelor riuri și a satului, și că unde sînt? Mare învățat mojie a fost el. Ați, dacă un normalist ar călători pe acolo, ar ști mai bine să descrie geografia locului. Herodot, acele ce le-a vădut și audut, cât de frumos le descrie.

3. Solii bizantini, trecând cele 3 riuri (Berzava, Timiș, Bega) și lăsând și lacul, au călătorit peste 7—8 zile spre nord (cum se va vedé) și apoi s'au întelnit cu solii din Roma Aceștia nici decum nu au ajuns la Dunăre, ca pe la Morava să o trecă, ci ei căutând asemenea, că pe unde se află Attila, e verosimil undeva pe la Segedin au trecut Tisa și după aceea s'au întelnit cu solii bizantini, cari se îndepărtaseră de cele trei riuri și de lac.

4. E întrebare, că cari sînt acele riuri, peste cari au trecut solii și Attila, cu mulțimea? Să le căutăm pe mappă. Aceste sînt Mureșul, trei Crișuri, Bere-teul și Tisa; dar nu e probabil, ca solii bizantini să fie trecut Mureșul pe la Arad și calea să fi fost spre Oradea-mare; ci de tot verosimil e, că solii au trecut Mureșul între Arad și Segedin, că în această direcțiune au trecut Crișul împreună, séu mare, și apoi Tisa, de bună samă, din sus de Solnoc. Se pôte dice, că toți sînt de părerea, că solii au trecut Mureșul, Crișul și Tisa.

Se vede, că Priscus în pasagele aceste nici nu descrie călătoria, ci ca un estras, îl spune pe fugă. Lipsele cele multe din descrierea lui, numai așa se pot esplică, că Priscus în călătoria sa nu și-a făcut notiții, și că după călătorie, târziu și numai din aducere aminte, și-a lucrat opul, și și atunci, fără multă grije, căci altcum despre cele uitate putea să întrebe pe Maximin, Bigila, și dora pe servitori, cari au fost cu solii, deorece au dus și corturi și băgajie multă cu ei.

5. Întrebarea cea mai grea e: *că unde a fost satul cu curțile lui Attila?* Aci sînt multe păreri, — dar toate sînt dubioase. După Lex. de Conv. Meier, la articolul Attila, „reședința lui Attila a zăcut în Ungaria de sus, nu departe de Tokaj“. Acesta e părerea celor mai mulți. Mathias Bel, comentatorul lui Priscus, în notele de la §-ul al XIII-le arată că: Otroceni, în Origines Hungar. Pars I cap IV, pag. 108 dice: Apud Iazyges hodiernos, in oppido Jaszberény et vicum collocat et aedes regias Attilae. Astfel satul și curțile lui Attila se pun în Jászberény. Unii acesta o cred.

Să cunoșcem mai deaprobe situațiunea orașelor Tokaj și Jászberény. Tokaj zace la riurelul Bodrog, carele de cătră nord-apus curge în Tisa, și zace dincolo de Tisa. Dar Tokaj, după cum un cercetător al orașului mi-a spus, e aproape de dél stâncos, la spate sînt déluri cu pâră și păduri, pe délurile de la Tokaj se produc vinurile cele vestite. Tokaj nu a putut să fie reședința lui Attila, numai pentru că la Tokaj este pâră de zidit, și sînt și arbori, până ce după Priscus în satul lui Attila, materialele s'au dus din Peonia. Jászberény e un oraș la riul Zagyva, și zace între Dunăre și Tisa, cam în mijloc, și situațiunea lui e pe o linie cu Budapeșta și Debrețin. Adevărat, că Jászberény zace la șes, și are pământ nășipos, dar spre nord, cale de 2—3 ore e muntele *Matra*, unde este pâră destulă căci (după Conv. Lex. al lui Meyer) muntele a fost vulcanic și stă din pâră de trachit, și astfel nu ar fi fost lipsă ca să se aducă pâră din Peonia; și macar acesta să fie și fost Pannonia de sus (p. e. pe la Budapeșta) ar fi cutezat a dice, că de la Peșta se pot aduce cară de pâră în Jászberény?

PIGMEI DIN INDIA.

MOMENTE FERICITE. (După tabloul lui Schweninger.)

Nici eu nu sînt in stare, ca să descopăr locul satului, dar aceea o pot combină că satul a trebuit să fie chiar aproape de Tisa, pe un șes, și că departe impregiur nu a fost nici dél cu pétră, nici pădure, ca să producă lemn de zidit, și că din o departare mai mare a fost cu neputiță, ca cu carul să aducă petri și lemne, și pentru acésta s'au adus din Peonia. Să mai lămurim.

6. Arhitectul băilor lui Oneseg, după Prisc, a fost din Sirmium. Sirmium (cap II. § XII) oppidum in Peonia situm, adecă: Sirmiul a fost oraș situat in Peonia; pe ruinile lui e ađi Mitrovița din Slavonia, și astfel Peonia a fost Slavonia (veđi B. 4.) Impregiurarea, că arhitectul a fost din Peonia, stă in legătură cu aducerea petrii din Peonia; căci petrari, sculptori acolo există, unde este pétră de lucrat. Slavonia e plină de déluri petróse, și ce e mai mult, chiar la Sirmium, între Dunăre și Sava mai mult cătră Dunăre, e muntenia *Frusca*, ce ađi se numește *Werdnik* și are înălțime de 537 de metri. Petriile și lemnele s'au putut duce numai cu luntrile pe Tisa in sus, căci cu luntrile e mai ușor și mai eftin; și pentru acésta și satul lui Attila a trebuit să fie aproape de Tisa. — Dar și ađi pentru pregiurile lipsite de pétră și lemne, Slavonia ba și Bosnia liferéză materiale de zidit (veđi B. 4.)

7. Informațiuni de la *Todor Petrișor* invetător in Alibunar. In interesul temei am cerut unele desluciri și in epistola din 24 sept. 1896 îmi raspunde. „In délurile de la Alibunar nu se află nici o specie de pétră; nici păduri cu lemne de zidit. Intre Alibunar și Caroleni a fost odată pădure, ađi sînt numai tufe. Pădurile ce există ađi, sînt plantațiuni pentru legarea năsi-pului fluctuant și s'au început încă sub Maria Teresia. Pétra de zidit o aduc de la *Vérșet*, care de la Alibunar este in indepărtare de 30 km. Lemnele de zidit le aduc in genere de la Panciova, iară Panciovenii aduc lemnul din *Slavonia* și alte părți. Mai demult eră căutat și bine plătit lemnul din *Bosnia*. La Panciova este și pădure mare. De la Panciova până la Alibunar sînt 35 de km. Pentru drumul de țără, materialul de pétră s'a adus și se *aduce din Slavonia, cu ajutorul nărilor până la Panciova*. Pe căile ferate se aduce pétră și de la *Vérșet* și din Slavonia. Așă și lemn din Slavonia, și e mai bine căutat cel din Bosnia. Neguțatori anumiți se ocupă cu transportarea lemnului“. In acest mod, Priscus sub Peonia a înțeles Slavonia și nu Panonia intrégă și in acest mod pricepem, că pentru ce petriile și lemnele la curțile lui Attila și Oneseg și ale reginei, s'au adus din Peonia. — Mi-aduc aminte când pe Mureș cu năi se ducea pétră la Segedin.

DR. AT. M. MARIENESCU.

Bunătaea e condițiunea de căpetenie a fericirii. Un om reu pôte avé noroc, dar nu pôte fi fericit.

*

Gelosia e germenul urei in iubire; nu omóră uneri, dar rănește in totdauna.

*

Durerea e ca aerul cel tare al munților: întărește pe cei cari nu-i omóră.

*

Adese ori bărbații laudă calitățile altor femei, calități inse, pe cari sînt fôrte veseli că nu le posedă nevestele lor.

. . . Să mor!

*Istovit de chinuri grele și cu inima sfărmată,
Din viața mea pribégă me incerc ca să-mi adun
Ale mele sfinte visuri cari le-am fost iubit odată,
Și frumösele-mi ilusii ca grămadă să le pun!*

*Câte visuri, ce ilusii, am avut! — și dintre toate
Nu s'a implinit nimica . . . și precum așă le strîng,
Cum le ved pe veci perdute și pe veci sburate, mörte,
De pustiul vieții mele-mi vine jale grea să glâng.*

*Visurile mele tainici și ilusiile-mi sfinte
Cu desamăgiri groxave la olaltă le adun . . .
Incât ele par a-mi spune și a-mi readuce 'n minte:
Vetul negru trist de doliu, ce pe trupuri mörte pun . . .*

*Și durerea mea cumplită adunându-o se 'nchiagă,
Par că se formexă și ea in un dureros sicriu,
Și de-odată-un dor de vieță me desmëntă și me légă
De sicriul ce me chiamă ca in sinul lui să viu!*

*Și cum strîng a mele lacrimi, ele par că-o gröpă sapă,
— Un mormënt ce pörtă pace de dureri alinător —
Giulgiul visuri/or gata-i . . . și sicriul să me 'ncapă . . .
Gröpa însași stă deschisă . . . toate-astéptă ca să mor!*

EMILIAN.

Datinile poporului român la nuntă.

— Din cercul Beinșului și al Vașcoului. —

(Urmare.)

Nevestés-a.

Óstea I. Portărei de pörtă drăguțo,
Hoina și daina și iară daina!
Ce aveți voi la noi,
Hoina și daina și iară daina!
Intră est cap de séră, portărei,
Hoina și daina și iară daina!
De ne zăboviți,
Hoina și daina și iară daina!
In casă la mesă,
*Hoina și daina și iară daina!

II

Óstea II. Mire de la mesă drago,
Nu te lăudă
Incă cu atăta, mireleo,
Că te-oi 'ntrebă,
Ce sol ni-ai adus, mireleo,
Sol întéie sol?

III

Óstea I. Portărei de pörtă drăguțo,
Mândru ne întrebați,
Noi frumos vom spune,
Ce sol am adus,
Sol întéie sol,
Pe sânt Domn din cer!

* Hoina și daina se dice după tot rëndul până se gată și cantecca *Nevestésca* și la a *Lăcății*.

IV

Óstea II. Mire de la mėsă, dragă,
Nu te lăudă,
Încă cu atăta,
Că te-om întrebă
Ce sol ați avut,
Sol, a doua sol?

V

Óstea I. Portărei de pörtă,
Mândru me 'ntrebați,
Frumos vom respunde,
Ce sol am avut,
Sol, a doua sol,
Pe mirele mare,
Nașu dumisale.

VI

Óstea II. Mire de la mėsă drăguțo,
Nu te lăudă,
Încă cu atăta,
Că te-oi 'ntrebă,
Ce sol ai avut,
Sol a treia sol?

VII

Óstea I. Portărei din pörtă,
Mândru ne 'ntrebați,
Noi frumos ț-om spune,
Ce sol am avut,
Sol a treia sol,
Pe Osem cel mare,
Óstea dumisale.

In cântecul Lăcății, in loc de óstea dumisale, se
dice la strofa VII, ca voi să știți, pe cuscri v'am trimis.

VIII

Óstea II. Mire de la mėsă dragă,
Nu te lăudă,
Încă cu atăta,
Că te-om întrebă,
Ce glas-u-i mai mare,
In cap de primăveră?

IX

Óstea I. Portărei din pörtă,
Mândru ne 'ntrebați,
Noi frumos ț-om spune,
Ce glas e mai mare,
In cap de primăveră?
Glasul melului,
A plugarului,
Și a sbieiului.

X

Óstea II. Mire de la mėsă drăguță,
Nu te lăudă,
Încă cu atăta,
Că te-om întrebă,
Ce punte-i mai mare,
Punte peste munte?

XII

Óstea I. Portărei din pörtă drăguțo,
Mândru ne 'ntrebați,
Noi frumos ț-om spune,
Ce punte-i mai mare,
Punte peste munte?
— Puntea cea mai mare,

Punte peste munte,
Negura de veră.

XII

Ostea II. Mire de la mėsă drăguțo,
Nu te lăudă,
Încă cu atăta,
Că te-om întrebă,
Ce-i cloșca cu puii?
Dacă ni-i ghăci,
Noi te-om slobođi.

XIII

Óstea I. Portărei din pörtă drăguțo,
Mândru me 'ntrebați,
Noi frumos ț-om spune,
Ce-i cloșca cu puii?
— E grapa cu colții.

XIV

Óstea II. Mire de la mėsă drăguțo,
Nu te lăudă,
Încă cu atăta,
Că nu te-om lăsă,
Până te-om întrebă,
Cum ați cutezat,
De voi ați intrat,
In grădina nóstă,
Și voi ați furat,
Cea mai mândră >flóre<?

XV

Óstea I. Portărei din porți drăguțo,
Mândru ne 'ntrebați,
Noi frumos ț-om spune,
Noi nu am furat,
De noi am luat,
Ceea ce voi ne-ați dat.

XVI

Óstea II. Mire de la mėsă drăguțo,
Nu te lăudă,
Încă cu atăta,
Că nu te-om lăsă,
Până te-om întrebă,
Decând ați intrat,
In casă la mėsă,
Noi v'am incuiat,
Cu zaruri de fer,
Cu lăcăți de oțel.

XVII

Óstea I. Portărei din pörtă drăguțo,
Mândru ne 'ntrebați,
Frumos vom respunde,
Iaca tumna* așa:
— Venturi vor suflă,
Lăcăți vor sbură,
Zaruri vor sări,
De-aici vom eși!

XVIII

Óstea II. Mire de la mėsă drăguțo,
Nu te lăudă
Încă cu-atăta,
Că de când ați intrat,
Mândru a crescut;
Rótă după casă,
O pădure désă?

* Tocmai.

XIX

Óstea I. Portărei din p^ortă drăgu^o,
Noi încă avem,
Topóre de fer, (șier, pe la Cou)
Securi de o^șel,
Pădurea om tăiá,
Și om prăpădi,
De-aici vom eși.

XX

Óstea II Mire de la m^esă drăgu^o
Nu te lăudá,
Numai cu atáta,
Că nu te-om lăsá,
De-aici nu-ți eși,
Până nu-ți aduce
Hinteu ferecat,
Cu spița pestriță.

XXI

Óstea I. Portărei din p^ortă drăgu^o,
Noi vi l-am adus,
Și de nu credeți,
Căutați și vedeți*

XXII

Óstea II. Mire de la m^esă drăgu^o,
Dacă-i r^endu așá,
Fie cum îi vr^e,
E daina și daina și iară daina!
Frunđă de lobodá,
Mireleo, —
Calea ț-i-i slobodá.
E daina și daina și iară daina!

(Va urmá.)

VASILE SALA.

Governorul Manco și soldatul.

Din Tales of the Alhambra by W. Irving.

De vremea când guvernorul Manco „cel c'o mână“ dirigiá afacerile statului militar din Alhambra, odată i s'a urit de imputările ómenilor, că cetățuia lui ar fi un cuib de contrabandiști și de hoți și a luat hotărîrea să introducă o reformă. Spre scopul acesta s'a apucat puternic de lucru și a curățit tóte cuiburile vagabunđilor de prin cetate și de prin peșcerile din impregiurime. Tot odată trimetea adeseori soldați, să patroleze impregiurimea și drumurile, cu ordinul strict să aresteze tóte persónele suspecte.

Intr'o dimin^eșă frumósă de vară o patrolă, constătătoare din corporalul cel harnic și b^etrân, carele s'a distins in afacerea cu notarul, c'un hornist și doi infanteriști : se hodiniau la umbră tocmai lângă drumul carele se cobóră din munți, când de odată aud niște tropote de cal și o voce bărbătescă cântând aspru, dar nu urit, un cântec vechiu ț^erănesc din Castilia.

Indată și observară un fecior sdravăn, p^arlit de sóre, zdrentos, in uniformă de pedestraș, conduc^end un un cal v^enjos de rasă arabă, întărnițat după moda cea vechiă a Maurilor.

Uimiți la vederea soldatului strein, carele se scoborá cu căp^eștrul a mână de pe munții pustii, corporalul a sărit in picioare și l-a întrebat :

* Hinteu e st^egul in streșina casei.

— Cine trece p'aici?

— Un amic.

— Cine ești și de unde vii?

— Un soldat s^erman; vin tocmai de la bătălie, resp^lătit cu capul spart și c'o pungă gólá.

Intr'aceea ei avurá timp să-l privescă mai de aproape. D^ensul avea o umflătură ven^etă tocmai in frunte, caro c'o barbă sp^erlitá roșcovaná i făcea o fisonomie cam curiosă, câtă vreme cei doi ochi ageri și vioi i dedeau o infătoșare aspră și voiósă,

Respunđ^end la întrebările patrolei, soldatul strein s'a cređut indreptățit să intrebe și el ceva.

— Spuneți-mi — întrebă el — ce oraș ti acesta, ce v^ed la pólele d^elului?

— Ce oraș! strigă trimbițașul. Curios! Umbli pe d^elurile aceste și nu șcii că acest oraș mare e Granada!

— Granada! Madre di Dios! Este cu puțință?

— De ce nu, — respunse hornistul; póte nici acea nu șcii că turnurile acelea is ale Alhambrei.

— Fiul trimbiței — replică streinul — nu-ți bate joc de mine; dacă asta intr'adev^er e Alhambra, eu am ciudate lucruri de împ^artășit guvernorului.

— Vei avé ocaziune — dⁱse corporalul — pentru că noi te vom conduce inaintea lui.

Intr'aceea hornistul a prins calul de căp^eștru, ceialți doi infanteriști au apucat și ei de câte o mână a soldatului, iar corporalul s'a pus in frunte și a comandat: — Inainte — marș! și așá au plecat cu toții către Alhambra.

Ivirea unui soldat pedestraș zdrentos și a unui cal frumos arabic, aduși prinși de patrolă, iute au atras atențiunea mulțimei de perde-vară de pe lângă cetate și a tuturor clevetitorilor cari au datina să se adune in tóte diminețile pe lângă fântâni. Rótele fântânilor au incetat a funcționá și servitórele cu p^apuci in picioare au ramas uimite cu donițele a mână când a trecut corporalul pe lângă ele cu prada lui. Pe r^end s'au acățat o mulțime de ómeni de călcăiele lor, cari îi escortau discutând înt^emplarea. Gesticulări și semne cu capetele se vedeau din tóte părți. „E un desertor“ — dⁱse unul; „ba un contrabandist“ — respunse altul. „Un hoț“ dⁱse al treilea, — in cele din urmă apoi toți au fost de părerea, că e căpitanul unei bande de tâlhari și lăudau h^arniciá corporalului și a patrulei lui.

— Bine, bine — dⁱceau cei b^etrâni, căpitan séu ba, lăsați-l numai pe ghiarele guvernorului b^etrân Manco, care cu tóte că are numai o mână, il va jucá bine.

Governorul Manco ședea tocmai in una din odăile cele mai din fund ale Alhambrei, la dejun de chocoladă, in societatea spoveditorului lui, un călugăr franciscan gras dintr'o mănăstire din apropiere. O copilă seriósă, cu niște ochi negri din Malaga, fata portarului, ingrijă de el; lumea șoptiá, că copila asta, care cu tótă seriositatea ei erá viclénă și fățarnică, a cuccurit inima de fer a guvernorului b^etrân și acum face cu el tot ce voiește. — Dar să lăsăm lucrurile astea, și să nu scrutăm mai de aproape afacerile casnice ale puternicilor de pe lumea asta.

Când a sosit șcirea despre arestarea unui strein suspect, carele s'a furișat in giurul cetății și că de presinte acela se afiá in curtea cealaltă, in mâna corporalului, așteptând plăcerea escelenției sale : fala și demnitatea oficială a umflat peptul guvernorului. Dând inapoi tasa sa de chocoladă in mânilor copilei serióse,

i-a poruncit să-i dea spada lungă; s'a incins indata, și-a sucit mustețile așezându-se într'un scaun larg și nalt și luându-și o fisionomie amară și cumplită, a dat ordin ca să i se aducă prinsonierul.

Soldatul a fost introdus ținându-l toți câți îl escortară. Cu toate aceste densusul ș-a păstrat un aer rezolus și încreșt în fața bătrânului îngâmfat.

— Bine, păcătoșule, — țise guvernorul după ce s'a uitat un moment tăcut la el — cu ce poți legitimă că cine ești?

— Sunt un soldat și vin tocmai de la bătălie, aducând cu mine numai rane.

— Un soldat — hm — un infanterist după uniformă. Am auzit că ai un cal frumos arabic. Presupun că-l aduci din bătălie cu celelalte rane și lovituri a tale.

— Cu permisiunea esceleției vóstre, am a ve comunică niște lucruri foarte importante despre proveniența calului meu și a ve aduce la cunoștință niște fapte, cari privesc siguritatea acestei cetăți și a Granadei întregi. Dar asta e o comunicare intimă, pe care eu numai între patru ochi o pot face, séu cel mult în preșința unor ómeni in cari ve puteți increde.

Guvernorul a stat pe gânduri un moment, apoi a făcut semn căprarului să iasă cu patrola, dar să se posteze la ușe și să stea gata când îl va chemă.

— Sfinția sa, — țise el, — e duhovnicul meu, în preșința lui poți spune ori ce, iar copila acésta e discretă, i se póte increde ori și ce secret.

Soldatul a tras cu ochiul pe sub sprincenă și aruncând frumoșei copile o privire pe furis, țise:

— E bine, remână dar aice și domnișóra.

După ce patrola s'a retras, soldatul și-a început istoria. El a vorbit fluid și ușor și într'un ton autoritativ.

— Cu permisiunea esceleției vóstre — începù el — eu sùnt, precum țisei, un soldat și am avut slujbă destul de grea, dar espirând termenul serviciului meu, am fost demis nu de mult de la armata din Valladolid și am plecat pe jos în satul meu de naștere din Andalusia. Aséră pe când inseră, treceam prin câmpia cea mare din vechia Castilia.

— Stăi! — strigă guvernorul — ce ne spui tu noue? Castilia e la vre o doue séu trei sute de miluri de aici.

— Da, da — aprobă soldatul cu sânge rece; — am spus esceleției vóstre, că am d'a ve istorisí o întâmplare foarte curiosă, dar nu mai curiosă decât adevărată. Ve rog, ascultați-me cu paciință.

— Incepe, păcătoșule — țise guvernorul succindu-și în sus mustețile.

— Pe când sórele apunea — începù soldatul — mi-am aruncat privirea în giur căutând vre-un cvartir de nópte; dar cât am dat cu ochii, nu zării nici o lăcuință omenescă. Astfel vedeam că am să-mi fac așternutul pe câmpul gol, punând sub căpătéiu drept perină straița mea; dar esceleția vóstră sùnteți un soldat bătrân și șciți că pentru unul carele a luat parte la bătălii, o nópte petrecută așá nu-i mare lucru.

Guvernorul a dat din cap consimțind și ș-a scos năframa din busunar ca să alunge o muscă ce sbărnaia pe lângă nasul lui.

— Ei bine, ca să fac dintr'o istorie lungă una scurtă, — continuă soldatul — am mai dat nainte câteva miluri, până când am ajuns la un pod peste o grópă afundă, în care curgea o gărlă mică aprópe sbicită de căldura verei. La un capăt de pod érá un turn

mauric, remășița unei ruini de odinióră. Aici, am cugetat, e loc bun de a poposi și așá m'am scoborit la apă ca să trag o dușcă, pentru că ea érá limpede și dulce și eu mai istovit de sete; după aceea desfăcându-mi straița, mi-am scos o cépă și vre o câteva coji cari erau tótă provisiunea mea.

(Va urmá.)

DR. T.

Colindă.

Din Ineu în Bihor.

Ce sfântă Mărie,

Ioai Domnul, ioai Dómne!

Luase, duce-se.

Pân câmp ce-și trecea,

Flori își culegea,

Și 'n mână și 'n sín.

Vai cele din mână

Mândru 'nverđind,

Vai cele din sín

Mândru-amiroșind.

Ce sfânta-i Marie,

Luase, duce-se

Pân văi ce-și trece,

Mândru arădue.

Ce sfântă Mărie

Luase, duce-se,

Pân grâu ce-și trecea,

Mândru se cocea.

Ce sfântă Mărie

Prin codri trecea,

Mândru inverđia.

Ce sfântă Mărie

Luase, duce-se,

În grajdu cailor,

Caii o prásnuia

Munci o 'ngreoiá,

Maica-și cuvéntá:

— Fire-ați voi cai

Fire-ați blástemați,

Și de Dumneđeu

Și de fiul meu,

Și n'aveți sațau

Num' odată 'n an,

În ziua de Ispas,

Ș-atunci într'un cias!

Ce sfântă Mărie

Luase, duce-se,

În grajdu boiler,

Bou o aborá,

Munci o ușorá,

Maica-și cuvéntá:

— Fire-ați voi voi

Fire-ați alduiți

Și de Dumneđeu

Și de fiul meu,

Voi ș-aveți sațau

De trei ori pe zi

Pân or prândí ei,

Albii plugărei,

Negri porcărei.

Strénțoșii căprărei.

Ș-ai fi sánétósá

Jupánésá gazdá!

SALON.

Pe Elba 'n sus.

— Sächsische Schweiz. —

Frumosă dimineță de vară, când am plecat din Drezda cu vaporul în sus pe Elba, n'am să te uit nici odată. Sorele resărise de mult și auria cu rațele sale acoperișurile caselor, dând astfel orașului un aspect care strălucia prin negura fumului de fabrici. Pe ambele maluri, viața și mișcarea eră în toiul ei; iar jos frumoasa Elbă undulă par că vesel, purtând pe valurile-i blondine o mulțime de vapore și luntri indesuite de ómeni, cari alergau pentru pânea de tóte zilele.

Vaporul nostru Königstein sta ca leul lăntuit și noi așteptam cu nerăbdare momentul plecării. Într'aceea mai aruncărăm o cea din urmă privire orașului frumos și mare, care cu obiectele sale de artă ne-a imprimat niște momente de naltă plăcere. Rënd pe rënd ne revocarăm tóte suvenirile și ele apăreau la lumina memoriei noastre într'o infățișare și mai atrăgătoare.

În sfârșit căpitanul dete signalul și vaporul se mișcă. Plecarăm. O simțire plăcută ne domină, căci aveam să facem o parte fôrte romantică, să vedem Șvițera săsescă, despre care toți turiștii vorbese cu cel mai mare entusiasm.

Escursiunea acésta în adevăr este fôrte interesantă. Abiá eșim din Drezda, ochii noștri nu pot să stea 'n liniște nici un moment. De-a stânga numai decât încep dealurile de la Drezda-nouă, cu păduri și grădini umbróse, printre cari își scot capetele rënduri de ville și restaurante. De-a dreapta o câmpie mare, din care se înalță din când în când niște stabilimente de fabrici. Apoi, de-a dreapta și de-a stânga, sate, locuințe de veră, una după alta, par c'am fi tot la Drezda. Unde e vr'un loc mai pitoresc, vr'o surpătură de deal, de sigur găsești și vr'un restaurant și câteva case pentru turiști.

Curios, că începând cu Blasewitz, unde o tablă arată că acolo Schiller a scris o poezie, numele tuturor satelor și cătunelor se termină în witz; numai ici-colo este câte o numire germană, care de sigur datéză din timpul mai nou.

Primul sat mai mare, în dreapta, e Laubegast, o colonie de fabrici. O plóie ușoră ne conturbă în desfătarea noastră; dar nu ne pasă, ne tragem sub cort și remânem pe bord. În stânga, la cotitura apei, apare o biserică, numai decât se ivește și satul; e serbătore, ómenii chiar se duc la biserică, unii remân în țintirim și ingenunchie la câte un mormânt. Vaporul se oprește și el, și tabla ne spune că sântem la Hosterwitz. Aici a compus Weber operele sale „Freischütz“ și „Oberon“. Din colo de apă, la dreapta noastră, se ivește o privesște mai orășenescă, un cuib de ville, la umbra unei păduri tinere.

Și pornim de nou. De-a stânga începe o pădure frumoasă, care încetul cu încetul devine un parc mare și ingrigit. Sântem la Pilnitz și 'n fața noastră se 'nalță castelul regal, ale cărui trepte se coboră până jos în apă; iar în dreapta staționéză un mic vaporas, menit pentru escursiuni mai mici pe apă. Regele Saxoniei petrece vara aici, de unde apoi face escursiuni de v-

nătore prin munții din apropiere. Debarcaderul pntru public se afiá nițel mai sus. Vaporul se oprește și mulți se dau jos ca să viziteze castelul și grădina de lângă el. Parcul împrejmuește castelul și dincolo, întinđându-se până sus și de-acolo dintre arbori ne sclipește vërful unei cetățui vechi. Lângă castel e satul, mic; unde mulți drezdeni petrec lunile de vară. Comunicațiunea e comodă; vaporul plécă în fiecare oră, iar pe malul stâng al Elbei trece o cale ferată, care comunică la fiecare 10—15 minute.

De aici panorama se schimbă, dealurile se depărteză, o vale mare și 'n mijloc o insulă atrag luarea noastră aminte. Sântem la Haltenau, sus un castel antic; la stânga o ghirlandă de munți se perde în zarea depărtată. Apoi dealurile se apropie, formând o vale îngustă, în care Elba își rotește valurile neregulat, făfându-și cale în zig-zaguri, încungiuărând munții ce-i fac stavilă.

Le Pirna ni se deschide un tablou fôrte interesant. Romanticismul și realitatea dau mână ca să ne surprindă. La dreapta sus un important castel par că ne povestește niște legende din vécul cavalerilor; iar jos orașul modern, cu multele sale fabrici de pe ambele maluri și cu podul de pătră dintre ele, ne readeuce în viața actuală. Câtă vreme noi ne desfătăm în villele din stânga, pe malul din dreapta alergă trenul care trece podul fiuerând, pe când vaporul nostru alunecă pe apă tocmai sub pod.

De-ací 'ncolo partia devine din ce în ce mai interesantă. Dealurile și munții se coboră de-a dreptul în apă și malurile primesc o infățișare fôrte romantică. Nencetat cu lorgnetul în mână, alergăm dintr'un loc în altul, ca să vedem mai bine punctele pitorești. Căpitanul vaporului, vęđend că me interezez mult, ș-a părăsit estrada, a vinit jos la mine, și cu o amabilitate indatoritóre mi-a dat tóte informațiunile. Cunoșcea bine toți munții, șciea legendele lor și cu ce entusiasm le povestía! Aceștia erau cunoșcuții lui cei mai buni, între ei ș-a petrecut cea mai mare parte a vieții. Aici eră densusul în elementul seu.

Avea ce povestí, căci calea ce făceam eră în adevăr admirabilă. Elba, strimtorată între niște stânci uriașe, ne oferiá la fiecare cotitură câte un tablou nou, care ne frapá. O altă lume eră aceea în care intrarăm. Surpăturile, stâncile și munții uriași, pare că ne vorbiau într'o limbă pe cere noi nu o cucoșeam. Dar căpitanul o șciea bine și ni-o tèleuiá cu niște colorii víi și strălucite. Ajunsesem în Șvițera săsescă.

Iată prima stație, Wehlen, un orașel cu 1400 de locuitori, ascuns între munți, din care abiá se vede biserică. Infățișarea drăguță și fôrte romantică, cu niște case frumoșele de la intrarea infundătorei, din care în deosebi se impune un restaurant modern, atrage atențiunea tuturor și invită par că pe toți să se scobóre. O mare parte a călătorilor se și dá jos, căci de-aici se fac partiile cele mai minunate în munții Șvițerei saxone. Obosiți de atâtea escursiuni, noi nu mai vrem să urcăm dealuri și remânem pe vapor.

Și nu ne-a părut reu de loc. Admirabile pot să fie escursiunile pe vërfurile acestor munți, dar calea jos cu vaporul nu mai puțin e uimitóre. Pornind, numai decât sosim în niște strimtori, formate de stânci uriașe, cari la cotituri închid vederea și ne aflăm par că într'o cetățue, a cărei bastióne sânt stâncile mohorite de vijeliile vécurilor. Se vede că și opiniunea publică le vede cu astfel de ochi, căci locul acesta se numește Bastei.

Stăm uimiți și privim cu admirațiune stâncile colosale, cari se năltă la 197 metri de-asupra Elbei, ca niște colonne ale unui zid gigantic, la a cărui picioare frumosul riu se rostogolește sfărâmându-se în bucăți argintii. Și cum privim, de odată ne vine gândul că ce grandioasă priveliște pôte să fie de-acolo de sus din vârful stâncilor. Dar cine s'ar puté urcă ș-acolo? Dór numai vulturii și căprioarele. Și cum ne uităm, par că observăm sus niște figuri mișcătóre. Nu ne 'nșelă ochii? Sânt ómeni. Da, da! Iată și câteva dame cu parasóle. A! o societate mare! Aceea privește jos spre noi, se desfătează în panorama colosală ce se desfășóră înaintea ochilor. Temerarii! Vin până la margine și nu se tem că vor alunecá și s'or prăbuși 'n prepastie. Sosim mai aprópe și vedem că n'au de ce să pórté frică. Înaintea lor se ridică un grilagiu bine făcut. Căpitanul ne spune că în sus conduc niște căi bune, tăiate 'n stânci și că acolo ai tot confortul. De mâncat și de beut. Iată sus și restaurantul în frunte cu stégul, care fálfaie colo în vèzduh la o înălțime inspăimântătóre...

Ne pare că nu vedem realul, ci un tablou creat de geniul fantastic al unui pictor mare, care a intrupat pe pânză cea mai sublimă inspirațiune. O visare supranaturală ne cuprinde tótă simțirea și vedem cu cea mai mare durere, că cursul Elbei ne duce de după un munte, care are să ne închidă dinaintea vederii frumosul Bastei. Ne 'ntórcem îndérêt, fugim pe capul extrem al bordului, să mai vedem încă odată, pôte mai pe urmă în viêtă, acésta minune a naturei, pe care mâna omenescă a infrumșețat-o atât de surprinđetor... O privire plină de duiosie. Vedem încă odată Elba plângând la vale, ca o fecióră ce-și perde idealul... Sus stâncile de doué părți, ca doué brațe ce stau nesimțitóre, reci... Inse momentele despărțirii trec repede și vedenia feerică a dispărut...

Intr'aceste sosirăm la Rathen, un sat pitulat intr'o surpătură de munți, încât restaurantul de la intrare par că e băgat sub o stâncă. În stânga și de-a drépta tot munți, cu locuri de excursiune; iar în orisonul depărtat apare pentru prima-óră majestosul Lilienstein, muntele cel mai înalt în părțile acelea, un credincios supraveghiétor al călătoriei nóstre, de care nu ne mai putem despărți, de óre-ce Elba îl impresóră din trei părți.

Ori unde privești, nu veđi decât munți și munți. Căpitanul ne povestește legendele tuturor. Intr'aceste Elba se 'ncărnește și ne apare Königstein, un oraș cu 4200 de locuitori; la spate în vârful muntelui o fortăreță, la înălțime de 247 metri d'asupra Elbei, care în resbóiele principilor saxoni a avut un rol fórte însemnat și a trecut drept cetate ce nu s'a putut luá. Astăzi, firește, nu mai are însemnătatea aceea; dar pentru asigurarea comunicațiunii pe Elba totdeauna va rămâne o poziție decidétóre.

Sub impresiunea acestor amintiri legendare, vaporul ne duce înainte și nu peste mult sosim la Schandau. Punctul acesta e considerat ca centrul Șvițerei saxone; ne coborim și noi să pausăm o đí doué, după ostelenile din cale afară multe ale đilelor și sèptemălor trecute.

Schandau se întinde asemenea între niște dealuri și prin otelurile sale care dau cu fața spre mal, face impresiunea de un stabiliment balnear mai mare. Cu chiu cu vai străbați prin mulțimea portarilor de la oteluri, cari toți îți ofer locuințe ieftine și frumoșe, apoi te așeđi undeva. Posiția nu mai e atât de selba-

tic-romantică, cum fusese pân' aici. Terenul e mai larg și o cultură neobosită a făcut din locșorul acesta un eremitagiu fórte plăcut. Tot grădini și grădini; între cari cea mai mare și mai elegantă e la Sendig, unde trag și domnitorii dacă vin la Schandau. În mijlocul orașelului, care are numai 3100 de locuitori, fuge din munți un riu la vale 'n Elba; pe malurile riuului tot ville și chioscuri, cari se termină în parcul orașenesc dinaintea salonului de cură. Pe munții din ambele părți căi de preumblare conduc la diverse locuri de excursiune. Cea mai interesantă partie se face în drépta riuului, la Schillershöhe, de unde ai o priveliște minunată și la pólele muntelui Lilienstein veđi un sat muntenesc. Mai inafară, pe piscul extrem, se năltă Bastionul, de desubt o restaurațiune, iai loc pe terasa acesteia și lași ochii să se desfăteze în colosala panoramă dinaintea ta...

De-aici până la Tetschen regiunea e mai blândă. Aici tabloul devine mai pitoresc. La drépta ville, sub cari trece calea ferată; în stânga holde și séméncturi. Privind îndérêt peste munți, zărim cele din urmă piscuri ale Șvițerei saxone și le đicem un adio călduros. Părăsim țera asta; finanți austriaci ni se urcă pe vaporul „Graf Moltke“. Sântem în Boemia. Tetschen e oraș cu 7400 de locuitori, cu o poziție admirabilă, din care ni se impune castelul contelui Thun.

Și dăm nainte; peste doué ciasuri de călătorie plină de amintiri neuitate, de odată par că intrăm prin o pórtă gigantică. De ambele părți ale riuului se înalță câte o stâncă imposantă, ca doué colonne ale unei porți. Trecem prin ele și ua oraș frumesc și interesant se desfășură înaintea nóstră. E Aussig. Ne coborim.

IOSIF VULCAN.

Ilustrațiunile.

Mac Kinley, noul președinte al statelor unite americane, al cărui portret se află în fruntea foi nóstre, este un bărbat bine cunoscut pe terenul politic. Ca membru al parlamentului, în deosebi s'a ocupat de științele economice-politice. A fost un spriginitor al urcării vamei, dar în urmă ș-a schimbat părerea și a pledat pentru urcarea valorii aurului. Cestiunea asta l-a redicat în scaunul presidențial, căci americanii sânt ómeni practici, ei se interesază mai mult de ridicarea stării materiale, decât de divergențele colorilor politice.

Pigmei din India. La Berlin se arată acuma o părechie de pitici din India. Pigmeii sânt frați, e un băiat și o fată. Sânt normal desvoltați la corp ca și la spirit. Fata se numește Fatina, e în vèrstă de 16 ani, de 65 centimetri naltă și cântărește 4 kilograme. Băiatul se numește Smaun, e de 14 ani, are 60 de centimetri înălțime și cu $\frac{1}{2}$ de chilogram mai ușor decât soro-sa.

Momente fericite. Ei sânt logodiți. Acest act le dă dreptul să-și póttă petrece singuri, să-și descopere în tot chipul nemărginita lor dragoste. Astfel de momente fericite se represintă prin ilustrațiunea, ce ne arată o părechie ședând intr'un legănător, în grădină, printre arbori, printre flori, intr'un costum de fantase din evul mediu. Uitând lumea, uitând tot și absorbiți numai de sentimentele lor, ei se légănă fericiți și ascultă încântați tainic ce-și șoptesc, de prezentul, de viitorul, de fericirea lor negrăită.

Poesiile lui Alexandri.

In editura librăriei Socec & Comp. au apărut: „Poesiile lui Alexandri“, edițiune completă cu mai multe poesii nepublicate; 2 volume de 542 și 667 pagine. — Prețul lei 12.

Din Prefața scrisă de dl I. Bianu, estragem următoarele pasagii:

Alexandri și-a publicat poeziile sale in mai multe ediții.

La 1853 a publicat la Paris (De Soye et Bouchet, imprimeurs) „Doine și lacrimiore“, 1842—1852.

Dece ani mai târziu, la 1863, a tipărit la Iași un volum cu acelaș titlu, care inse pe lângă „Doine și lacrimiore“ cuprinde „Suvenire“ (21 bucați) și „Mărgăritarele“ (46 bucați).

La 1857 a făcut prin librăria Socec marea edițiune a operelor sale complete. Poesiile erau împărțite in trei volume: I. „Dnine și Lacrimiore“, II. „Mărgăritarele“, III. „Pasteluri și legende“.

La 1880 a adaos un nou volumaș („Legende uoue“ Ostașii noștri“), in care a adunat câteva logende compuse după 1875 și tôte compunerile relative la rășboiul independenței.

Alexandri își iubiă compunerile sale; pe unele le citia cu plăcere prietinelor in intimitate séu lui ênsuș in singurătatea ticnită de la Mircești. In aceste cetiri mereu schimbă câte o vorbă séu refăcea câte un vers. In odea lui de lucru, într'un dulăpior inchis cu uși de sticlă, avea o colecțiune de poeți moderni francezi, și intre volumele lor eră și este până astăzi un esemplar complet al scrierilor sale in ediția Socec de la 1875, esemplar dedicat soției sale eu aceste cuvinte: „Paulinei. — Suvenir. — V. Alexandri“. In acest esemplar a insemnat poetul tôte schimbările și indreptările făcute in versurile sale de la 1875 până la sfârșit.

Ediția poeziilor de la 1875 se sfârșise inainte de 1880 și Alexandri avea intenția de a face una nouă, dar a tot amănat punerea in lucrare a acestui gând — până când a fost prea târziu. Sânt deci peste 15 ani de când librăria română nu mai are in rafturile sale poeziile lui Alexandri, și cei cari voesc să-și procure un esemplar sânt in neputință de a-l găsi.

Edițiunea de față va face să inceteze această lipsă atât de adânc simțită in tótă lumea noastră literară. Primind însărcinarea de a supraveghia tipărirea ei, mi-am dat silința ca textul poeziilor să fie corect reprodus in ultima formă pe care le-a dat-o poetul; dómna Paulina Alexandri, văduva lui nemângăiată, a binevoit a-mi pune la dispozițiune spre acest scop esemplarul corectat; astfel tôte schimbările făcute de dênșul au putut să fie introduse in textul aici tipărit. Asemenea schimbări sânt mai ales in „Inșiră-te Mărgărite“, „Ana Dómna“, „Dan căpitan de plaiu“, „Legenda Ciocărliei“ și altele.

Partea nouă in această editiune este cea de la sfârșitul volumului II paginile 473—667. Pe aceste pagine s'au tipărit poesii cari nu se află in edițiunile anterioare, fiind făcute — probabil tôte — in urma ediției de la 1875 și 1880. Cea mai mare parte din aceste compuneri se tipăresc acum pentru intêia óră, sub numirea „Altele“, după manuscriptele originale ale poetului, aflătore in colecțiunea Academiei Române, căreia au fost lăsate prin voința lui. Câteva au fost reproduse din „Convorbiri literare“, unde au fost publicate pe când poetul eră in viață.

C E E N O U ?

Avis important. Apropiându-se sfârșitul anului rugăm pe tóți aceia cari primesc fóia noastră, inse încă n'au respuns abonamentul, să binevoiescă a-l refui, căci la incheierea anului le vom sistá espedierea și 'n anul viitor vom trimite fóia numai acelor cari ș-au innoit abonamentul.

Hymen. Dl dr. Sever Ispravnic, avocat in Arad, s'a logodit cu dșora Adriana Codrean in Șiclău. — Dl dr. Atanasiu Brădean, medic in Bozovici, s'a logodit cu dșora Gabriela Codrean in Șiclău, comitatul Aradului. — Dl Ioan Toflan, comerciant in Bușteni, s'a cununat cu dna Eugenia Dimitriu in Brașov.

Concert și petrecere cu dans in Oradea-mare. Tinerimea română din Oradea-mare, care in anul acesta s'a înmulțit fórté imbucurător, va da și in carnevalul viitor o serată declamatorică-musicală și teatrală, urmată de dans. Comitetul arangiator a compus o programă variată și interesantă, care se va publicá dílele acestea.

Redicarea osêndei mitropolitului Ghenadie. Cestiunea care a agitat atât de mult opiniunea publică română, destituirea mitropolitului-primat Ghenadie al României, se resolvéză pacinic printr'o înțelegere intre guvern și partidul conservator. Sinodul convocat are să revisuiescă sentința de destituire și nimicindu-o, fostul mitropolit-primat va fi restituit; el inse, spre a face pace in biserică, numai decât își va da demisiunea și se va alege fostul mitropolit Iosif Gheorghian.

Teatrul din Iași s'a deschis in duminica trecută. Festivitățile au inceput la orele una și jumătate din și, când constructorul Fellner a predat cheile primarului, care a ținut o scurtă alocuțiune. Séra s'a dat prima reprezentație, „Fântâna Blandusiei“ in folosul săracilor.

Românii din Turcia. Sultanul, recunoscând devotamentul Românilor din imperiul seu, le-a acordat dreptul de a fi primiți in școlele publice ale statului turcesc pe spesele sale; totodată le-a acordat și dreptul de-a ocupa funcțiuni publice. A numit mitropolit român in noua mitropolie românescă din Macedonia, înființată cu reședința in Bitolia; noul mitropolit Antim a sfințit capela din Pera.

Papa și limba maghiară. Se șcie că de mai multă vreme in părțile Doroghului se agitá cestiunea să se înființeze un episcopat gr. c. cu limba liturgică maghiară. Acuma „Pesti Hirlap“ află, că Papa ar fi trimis tuturor episcopilor gr. c. din Ungaria o brevetă, prin care se oprește strict întrebuițarea limbei maghiare ca limbă liturgică.

Călin্দarul săptămânei.

Duminea a 29-a după Rosalii, Ev de la Luca, c. 13. gl. 8, a inv. 6.			
Điua sêpt.	Călin্দarul vechiu	Călin্দ. nou	Sórele.
Duminea	8 Cuv. Patapie	20 Amon	7 56 3 30
Luni	9 † Zem. S. Ana	21 Ap. Toma	7 56 3 30
Marți	10 Mart. Mina	22 Beata	7 57 3 31
Mercuri	11 Păr. Daniil Stêlpu.	23 Dagobert	7 57 3 31
Joi	12 Păr. Sbiridon	24 Adam șiEva	7 57 3 32
Vineri	13 Păr. Axentie	25 (+) Nasc. Druz	7 58 3 33
Sâmbătă	14 SS. M. Tira și Arion	29 (+) Mart. Stef.	7 58 3 33

Proprietar, redactor respunďător și editor: **IOSIF VULCAN.** (STRADA PRINCIPALĂ 375.A.)

Cu TIPARUL LUI IOSIF LĂNG IN ORADEA-MARE.